

Arař. Gör. Hmevra YILMAZ

**ACENTENİN
DENKLEŞTİRME İSTEMİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL OLARAK ACENTELİK

1. TANIM VE KAVRAM.....	5
2. UNSURLARI.....	6
2.1. Bağımsızlık.....	7
2.2. Sözleşme.....	9
2.3. Belirli Bir Yer veya Bölgede Faaliyet Gösterilmesi.....	10
2.4. Süreklilik ve Meslek Edinme.....	12
2.5. Sözleşme Yapma ve/veya Aracılık Faaliyeti.....	13
3. TÜRLERİ.....	15
3.1. Aracı Acente.....	15
3.2. Sözleşme Yapma Yetkisine Sahip Acente.....	16
4. TARAFLARIN HAK VE BORÇLARI.....	19
4.1. Acente.....	19
4.1.1. Borçları.....	19

4.1.2. Hakları.....	23
4.1.2.1. Ücret Hakkı.....	23
4.1.2.1.1. Ücrete Hak Kazandıran İşlemler.....	23
4.1.2.1.2. Ücrete Hak Kazanma Zamanı.....	26
4.1.2.1.3. Ücretin Miktarı ve Muacceliyeti.....	27
4.1.2.1.4. Diğer Haklar	28
4.2. Müvekkil.....	29

İKİNCİ BÖLÜM

DENKLEŞTİRME İSTEMİ -HUKUKİ NİTELİĞİ, TEMEL ÖZELLİKLERİ, KOŞULLARI-

1. HUKUKİ NİTELİK.....	33
2. TERİM.....	37
3. MEVZUAT	40
3.1. ETK.....	40
3.2. TTK.....	43
3.3. Sigortacılık Kanunu	44
4. YARGITAY UYGULAMASI	47
5. SONA ERMEYE BAĞLI DİĞER İSTEMLERDEN FARKLARI.....	55
5.1. Fesih Halinde Tamamlanmayan İşler Tazminatı (TTK m.121/4)	56
5.2. Ölüm, Ehliyet Kaybı ve İflas Halinde Tamamlanmayan İşler Tazminatı (TTK m.121/5).....	58
5.3. Maddi Tazminat (TBK m.112)	60
6. DENKLEŞTİRME İSTEMİNİN VAZGEÇİLMEZLİĞİ	63
7. DENKLEŞTİRME İSTEMİNİN ÖNCEDEN ÖDENMESİ SORUNU	67
8. DENKLEŞTİRME İSTEMİNİN KOŞULLARI	69
8.1. Sözleşmenin Sona Ermesi.....	73
8.1.1. Genel Olarak.....	73
8.1.2. Fesih Yoluyla Sona Erme	74
8.1.2.1. Genel Olarak	74

8.1.2.2. Olağan Fesih	76
8.1.2.3. Olağanüstü Fesih (Haklı Nedenle Fesih)	81
8.1.2.3.1. Genel Olarak.....	81
8.1.2.3.2. Acentenin Haklı Sebeple Feshi.....	85
8.1.2.3.3. Müvekkilin Haklı Nedenle Feshi.....	87
8.1.3. İkaleyle Sona Erme	92
8.1.4. Sürenin Dolması.....	93
8.1.5. Taraflarından Birinin Ölümü, Ehliyetini Kaybetmesi ve İflası.....	95
8.1.5.1. Genel Olarak	95
8.1.5.2. Ölüm.....	96
8.1.5.3. Ehliyetin Kaybedilmesi.....	98
8.1.5.4. İflas.....	100
8.1.6. Sözleşmenin Devri.....	101
8.1.7. Özel Durumlar	103
8.1.7.1. Kısmi Fesih.....	103
8.1.7.2. Sözleşmenin Hükümsüzlüğü.....	104
8.2. Müvekkilin Menfaat Elde Etmesi.....	107
8.2.1. Acente Tarafından Yeni Müşteriler Kazandırılması.....	108
8.2.2. Müvekkilin Önemli Menfaat Elde Etmesi.....	112
8.3. Acentenin Ücret Kaybına Uğraması.....	117
8.4. Hakkaniyet.....	122
8.5. İstemin Bir Yıl İçinde İleri Sürülmesi.....	127

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DENKLEŞTİRME BEDELİNİN HESAPLANMASI

1. DENKLEŞTİRME BEDELİNİ HESAPLAMA BİÇİMİ	133
1.1. Avrupa Birliği Yönergesi (56/653/EEC).....	134
1.2. Türk Öğretisi.....	136
1.2.1. Ham Karşılığın Hesaplanması.....	137
1.2.2. Hakkaniyet Değerlendirmesi.....	140

1.2.2.1. Denkleştirme Miktarını Azaltan Haller.....	141
1.2.2.1.1. Rekabet Yasası.....	141
1.2.2.1.2. Markanın Etkisi.....	143
1.2.2.1.3. Toplam Ciro.....	144
1.2.2.1.4. Diğer Haller	144
1.2.2.2. Denkleştirme Miktarını Arttıran Haller.....	146
1.2.2.3. Denkleştirme Miktarını Etkilemeyen Haller	147
1.2.2.4. İspat Yükü.....	148
1.2.3. Üst Sınır Denetimi.....	148
1.2.3.1. Üst Sınırın Hesaplanması	149
1.2.3.2. Üst Sınırın Nisbi Emrediciliği.....	151
2. HESAPLAMA YÖNTEMİNİN SOMUTLAŞTIRILMASI.....	153

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DENKLEŞTİRME İSTEMİNİN DAVA YOLU İLE İLERİ SÜRÜLMESİ

1. DAVANIN TÜRÜ	159
1.1. Genel Olarak Belirsiz Alacak Davası.....	160
1.1.1. Alacak Miktarının Kesin Olarak Belirlenmesinin İmkânsız Olması.....	164
1.1.2. Alacak Miktarının Kesin Olarak Belirlenmesinin Davacıdan Beklenememesi.....	166
1.2. Değerlendirme	169
2. DAVA ZAMANAŞIMI.....	173
3. İSPAT YÜKÜ.....	174
4. GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME	177
SONUÇ	179
KAYNAKÇA.....	183